

Las Squadras

1

Informaziuns generalas e messadi tier la radunonza communal dils 12 da zercladur 2025

Messadi per la radunonza communal dils 12-06-2025

Messadi per la radunonza communal dils 12-06-2025 allas 20.00 uras a Sumvitg

La suprastanza communal sutta metta a Vus las suandontas fatschentas:

1. Avertura e beinvegni
2. Elecziun da 2 dumbravuschs
3. Protocol dalla davosa radunonza communal dils 19-12-2024
4. Rendaquen 2024
5. Rapport dils revisurs ed approbaziun dil quen annual 2024
6. Tractaziun ed approbaziun dil project colligiazion dil provediment d'aua Rabius cul provediment d'aua Surrein e concessiun dil credit brut da 935'000 francs
7. Orientaziuns
8. Varia

Tractanda 3: Protocol

Il protocol dalla radunonza communal dils 19-12-2024 ei staus exponius public e disponibels sin la pagina d'internet naven dils 27-12-2024 durant 30 dis. Il protocol sa era vegnir abonnaus.

Tractanda 4: Rendaquen 2024

Il rapport da gestiun e quen 2024 ch'ei vegnius repartius a mintga casada dat sclariment en detagl sur dil quen communal 2024. Plinavon cuntegn el las ulteriuras informaziuns usitadas.

Ord quei motiv vegn quella tractanda buca presentada specialmein en Las Squadras.

A caschun dalla radunonza communal vegnan il canzlist communal ed il president communal plinavon a dar sclariment detagliu sur dil quen communal 2024.

Tractanda 5: Rapport dils revisurs ed approbaziun dil quen annual 2024

La cumissiun da quen e gestiun sut il presidi da *Michele Damiano* ha controllau ed examinau il quen communal. Sin fundament d'art. 50 dalla constituziun communal succeda la controlla aritmetica dil quen communal entras in biro fiduziar. Quell'incumbensa ei vegnida exequida dil biro fiduziar *ADDISSA SA* da Glion. *Ladina Capeder* e *Roman Holderegger* dil biro *ADDISSA SA* han fatg la revisiun dil quen e dalla contabilitad en collaboraziun culla cumissiun da quen e gestiun. Ils rapports detagliai dalla cumissiun da quen e gestiun sco era quel dil biro fiduziar ein d'anflar el rapport da gestiun e quen 2024.

Proposta

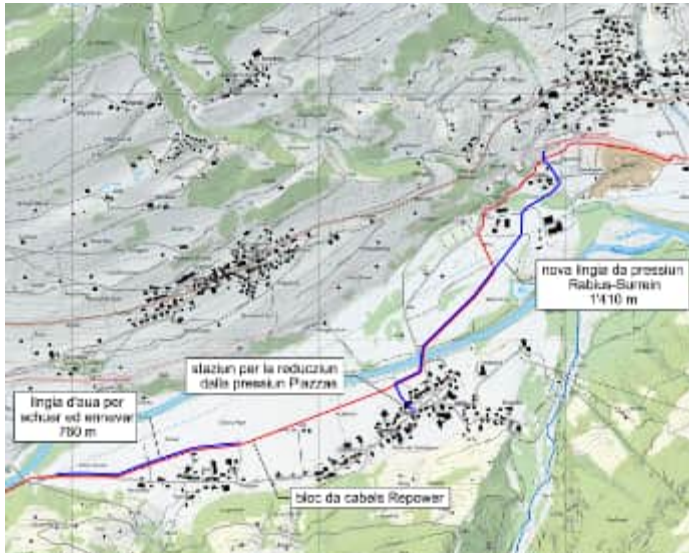
Sin fundament dil resultat dalla revisiun propona la cumissiun da quen e gestiun alla radunonza communal:

- d'approbar il quen communal 2024 sco presentau a scret,
- da dar scarica alla suprastanza communal, als ulteriurs organs responsabels ed all'administraziun e d'admetter in cordial engraziament per lur engaschi en favur da nossa vischnaunca.

Tractanda 6: Tractaziun ed approbaziun dil project colligiazion dil provediment d'aua Rabius cul provediment d'aua Surrein e concessiun dil credit brut da 935'000 francs

En connex cull'approbaziun dil project per la sanaziun dil provediment d'aua da Surrein ha la partiziun pumpiers dalla segirada da baghetgs dil Grischun, che dat era ina contribuziun vid quei project, giavischau ch'ei vegni elaborau in project per ina colligiazion denter ils dus provediments d'aua da Rabius e da Surrein. Cun ina nova lingia da pressiun savess vegnir desistiu dil reservuar da Surrein. La reserva da fiug necessaria per Surrein füss quella dil reservuar da Rabius ch'ei cun 240 m³ avunda gronda. Tier in incendi van ins numnadamein da quei anora ch'ei brischi il medem mument mo en in ni l'auter dils dus vitgs colligiai e buca en omisdus.

En quei senn ei il project per la sanaziun dil reservuar da Surrein vegnius adattaus. Quel preveda niev da sanar las duas fontaunas existentas sco previu egl emprem project e da menar l'aua en ina stiva d'aua pli gronda che quella preveda oriundamein. Naven dalla stiva d'aua nova che cuntegn ina reserva da diever da rodund 10 m³ vegn la reit dil providiment d'aua da Surrein spisgentada sco oz cun ina lingia nova in tec pli pintga che preveda egl emprem project. Il reservuar da Surrein che vegn buca pli duvraus vegn prius ord funcziun.

Naven da Rabiús gest sut la viafier sper la Via Surrein entochen a Surrein/Plazzas vegn ina nova lingia da pressiu construida cun ina lunghezza totala da 1'410 m. Il bischel da plastic ha in diameter endadens da 200 mm e procura aschia che la pressiu el bischel naven dil reservuar da Rabiús entochen a Surrein ei avunda gronda era per in cass d'incendi cun in grond basegns per au a da stizzar.

La Repower SA preveda da construir ils proxims onns in bloc da bischels per cabels d'electric denter Pardomat e Tavanasa. Sin in tschancun da rodund 640 m denter Surrein e Rabiús duei quei bloc da bischels vegnir construius ensemen culla lingia d'aua. Aschia san las lavurs da scavament vegnir cumbinadas e cheutras sa era vegnir spargnau cuosts per la vischnaunca e per la Repower.

Per saver colligiar la nova lingia da pressiu culla reit dil providiment d'aua da Surrein, sto la pressiu en quella lingia ch'ei a Surrein ca. 16 bars vegnir reducida sin 12 bars sco la pressiu ei oz ella reit da Surrein. Aschia sa vegnir evitau ch'ei dat donns da surpressiu ella reit existenta. La staziun per la reducciun dalla pressiu necessaria duei vegnir construida en pustget. La combra persuerter ei sutterrana e mo in uvierchel sco tiels tumbins existents en pustget ei veseivels alla surfatscha.

En vesta al project da schuar e dad enneiver il plaun da Surrein per la preparaziun dalla loipa duei ils proxims onns vegnir construiu in bischel d'aua che colligia ils differentas indrezs da schuar e dad enneiver culla lingia da pressiu nova da Rabiús a Surrein che porscha la pressiu necessaria. Demai che la Repower SA realisescha uonn a Reits ina part da siu bloc da cabels eisi indicau dad era metter el foss ina lingia d'aua per

la reit da schuar ed enneiver. Quella lingia d'aua ei 760 m liunga e ha in diameter endadens da 130 mm.

Il cuosts per las duas lingias d'aua previdas muntan:

	lingia d'aua Rabiús-Surrein	lingia d'aua Reits	total
lavurs d'impressari	frs. 328'000	frs. 80'000	frs. 408'000
lingias d'aua	frs. 265'000	frs. 45'000	frs. 310'000
runcada	frs. 4'000		frs. 4'000
lubientschas ed indemnisaziuns	frs. 22'000	frs. 11'000	frs. 33'000
projectaziun e direcziun dallas lavurs	frs. 41'000	frs. 4'000	frs. 45'000
diversas e nunprovidiu	frs. 60'000	frs. 5'000	frs. 65'000
total	frs. 720'000	frs. 145'000	frs. 865'000
taglia sin plivaleta e rundau	frs. 58'000	frs. 12'000	frs. 70'000
total cun tpv.	frs. 778'000	frs. 157'000	frs. 935'000

Per la lingia Rabiús-Surrein sa vegnir quintau davart dall'agricultura cun subvenziuns da rodund 350'000 francs e davart dalla segirada da baghetgs (pumpiers) cun rodund 75'000 francs. Per la lingia d'aua per schuar ed enneiver a Reits dat ei neginas contribuziuns dall'agricultura e dalla segirada da baghetgs.

Proposta

La suprapstanz communal propona alla radunanza communal d'approbar il project da colligiazion dil providiment d'aua Rabiús cul providiment d'aua Surrein e da conceder il credit brut da 935'000 francs.

Persunal communal

Niev canzlist communal

Suenter diesch onns en survetsch per la vischnaunca ei nies canzlist communal *Fabian Collenberg* sedecidiu per ina nova sfida professiunala sco cusseglader da vischnauncas tier il biro *Curia SA* a Cuera. La suprapstanz communal deplorescha quella decisiun, capescha denton ch'el vul suenter diesch onns en survetsch per nossa vischnaunca s'orientar da niev. Nus engraziein ad el en num dall'entira populaziun gia oz per siu grond e nunstunclenteivel engaschi en favur da nossa vischnaunca e giavischein ad el en sia nova incarica bia success e cuntentientscha.

Sco niev canzlist ha la suprapstanz communal elegiu *Gionduri Maissen*. Gionduri ha absolviu la scola primara ed il gimnasi a Mustér e pli tard studegiu historia a Berna. Ils davos 11 onns eis el staus engaschus sco redactur tier *RTR*. Gionduri habitescha cun sia dunna e ses treis affons a Mustér. El vegn ad entscheiver sia piazza l'entschatta uost 2025.

La suprapstanz communal giavischa al niev canzlist bia plascher e satisfaziun en siu niev engaschi.

Niev collaboratur dil menaschi tecnic

L'entschatta matg 2025 ha Ursin Monn da Sumvitg entschiet sia nova piazza sco collaboratur dil menaschi tecnic tier la vischnaunca da Sumvitg. Ursin ha frequentau la scola primara e superiura en nossa vischnaunca e silsuenter absolviu igl emprendissadi da mecanist da maschinas agricolas. Ils davos onns ei igl Ursin staus engaschaus tier l'interpresa Beer SA. La suprastanza communal giavischia al nivel collaboratur dil menaschi tecnic bia plascher e satisfacziun en siu nivel engaschi.

Collaboratur per temps temporar tier administraziun communal

Naven dil fenadur entochen il settember 2025 ha la suprastanza communal engaschau Damian Flepp da Sedrun sco collaboratur dall'administraziun communal. Damian Flepp ha fatg igl emprendissadi tier l'administraziun communal da Tujetsch e studegia actualmein alla Scola aulta turitgesa per scienziass applicadas economia da menaschi. La suprastanza communal giavischia a Damian bia plascher per siu engaschi tier noss'administraziun.

Suprastanza communal

Informaziuns cuortas

Strategia communal

La primavera 2023 ha la suprastanza communal lantschau in process da strategia. Quest process ei vegnius menaus atras a moda participativa cun integrar ils indigens sco era secundindigens. La fin digl onn 2023 ha la suprastanza communal approbau las finamiras e mesiras corrispundentas. En in'orientaziun publica ha la suprastanza communal presentau sonda, ils 20 da schaner 2024 tut las finamiras e mesiras. Mintga finamira include mesiras concretas. Ei setracta da totalmein 12 finamiras e 40 mesiras.

La finamiras cuntetgnan mesiras repetitivas, mesiras che dueien a cuorta vesta vegnir lantschadas respectivamein realisadas sco era mesiras che dueien a lunga vesta vegnir messas entuorn.

Mesiras repetitivas

Tier las mesiras repetitivas setracta ei en emprema lingia d'occurrentzas che dueien promover il brat da meinis denter la populaziun, las istanzas da vischnaunca ed ulteriuras gruppas d'interess. Ei setracta dallas suandontas:

- occurrenza annuala per secundindigens
- occurrenza annuala per novs habitonts
- occurrenza annuala per indigens
- fiasta 1. d'uost
- sentupada regulara cun fatschentass

Las occurrenzas regularas han saviu vegnir instituzionalisadas. Sebasond sin il diember da participonts ed ils resuns vegn la suprastanza communal da temps a temps decider schebein il diember dallas occurrenzas ei adattaus.

Plinavon cuntegn quella categoria mesiras dil gener social e pertuccont infrastruttura che laian buca mesirar a moda quantitativa ch'ei denton ord vesta dalla suprastanza communal per il beinfuncziunar da nossa vischnaunca ed ord vesta dall'attractivitat da gronda impurtonza. La suprastanza communal fa grondas stentas tier questas mesiras:

- garantir in provediment da basa da victualias
- promover infrastruttura en favur da sentupadas
- tener las vias publicas en in bien stan
- s'engaschar per il gimnasi Mustér
- scolaziun da persunal
- flexibilitad pertuccont basegns individuals dil persunal

Mesiras a cuorta vesta

Dallas mesiras definidas a cuorta vesta ein tschun vegnidas realisadas:

- introducziun d'in traffic public per la vischnaunca
- concept da comunicaziun
- calender d'occurrentzas
- cundiziuns attractivas d'ir cun skis ni da sport
- introducziun lescha per promover la reducziun d'energia

Actualmein sefatschenta la suprastanza communal cun las suandontas mesiras:

- analisar e megliar concept da manteniment sendas e loipa
- megliar/augmentar zona d'industria
- project casa da persunal Rabiuss/Fraissen
- uaul da Puzastg
- reservuars d'aua Salvaplauna e Chischnés
- di dallas portas aviartas per igl uaul

Discussiuns e ponderaziuns, denton aunc lantschau negins projects corrispundents ha la suprastanza communal per las sutnumnadas mesiras:

- senda dil Rein
- scaffir pusseivladass per co-working
- scaffir product dalla vischnaunca
- analisar il Consorzi da scola Sumvitg-Trun

Mesiras a liunga vosta

Tier las mesiras a liunga vosta setracta ei per gronda part da projects complex che han per part dependenzas las qualas la vischnaunca sa buca influenzer. Suandonts projects ha la suprastanza communal tier quella categoria lantschau:

- project Salischinas
- project sanaziun vias da meglieraziun Rabiun
- introducir management da menaschi per infrastruttura da basa
- sanaziun casa da scola Rabiun
- terminar las sanaziuns dils providiments d'aua
- sligiar problematica d'aua tschuffa a Rabiun

Duas mesiras ha la suprastanza communal decidiu da stihar. Muort la situaziun finanziaria vegn desistiu d'augmentar il diember da habitaziuns en casa da scola Sumvitg. Il project ovra Resgia vegn sebasond sin ils resultats dallas mesiras d'aua buca pli persequitavins vinavon. Suandontas mesiras ein aunc pendentas e vegnan persequitadas cun ina secunda prioritad:

- sclarir pusseivladads e necessitad da car-sharing
- fiasta gronda entras vischinadis
- sentupada da giuven e vegl
- center da cuorsa liunga
- analisar organisaziun dall'agricultura da vischnaunca
- sclarir pusseivladads ovra solar Crap Ner

Suprastanza communal

In tec Lumnezia a Cumpadials

Sonda, ils 16 d'uost 2025 semida Cumpadials en in pign Degen. Gia per la secunda gada, suenter l'ediziun dil 2016, organischescha la *Casa sogn Giusep* in open air el curtin e sin sia terrassa. La finamira ei d'organisar empau in auter open air, che sedifferenziescha dils gronds.

Il program musical ei fetg vasts ed entscheiva la damaun allas 10.00 uras cun ils *Sunatibas Postabiala* e finescha la sera culla gruppa da rock, *ils Galiots*. Sper duas bands dalla scola da musica, *Céline Anna Mazenauer e band*, sepresentan era nums enconuschents sco *Dario Hess*, *ils passiunai Pascal e Curdin* ni la gruppa *Munz & Töne* da Cuera. Cun trumbettas, posaunas, ghitaras e lur vuschs marcantas fan els musica da jazz, blues e pop e vegnan a procurar per ina atmosfera tut speciala salla tribuna a Cumpadials.

Aposta per gl'open air a Cumpadials ha la formaziun *Cantapur* gia entschiet cullas emprovas. La formaziun secumpona da scolaras e scolars dalla tschunavla e sisavla classa dalla vischnaunca da Sumvitg ensemen cun cussadentas e cussadents dalla Casa sogn Giusep. In project che colligia differentas generaziuns e che sveglia plascher e marveglias.

Il beinstar da visitadras e visitaders digl open air duei buca vegnir alla cuorta. Ensemen cun numerus gidonters vegn il team dalla cuschina dalla Casa sogn Giusep a procurar per ina gronda purschida per dustar fom e seit.

Casa sogn Giusep

Editura

Vischnaunca Sumvitg, Via Quadras Su 10, 7175 Sumvitg
telefon: 081 920 25 00
e-mail: info@sumvitg.ch